

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Тернопільської
загальноосвітньої школи
I-III ступенів № 28
Тернопільської міської ради
Тернопільської області

_____ Л. А. Вавринів

« ____ » _____ 2021 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 28
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2021/2022 навчальний рік**

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
Тернопільської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 28
Тернопільської міської ради
Тернопільської області
(протокол від _____ 2021р. № __)
Голова педагогічної ради,
директор школи

_____ Л. А. Вавринів

Зміст

Розділ 1. Загальні положення	3-8
Розділ 2. Загальний обсяг навчального навантаження	8-11
Розділ 3. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей	11-26
Розділ 4. Очікувані результати навчання здобувачів освіти ...	27
Розділ 5. Форми організації освітнього процесу	27-29
Розділ 6. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів	29-31
Розділ 7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти	31-32
Розділ 8. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти	32
Розділ 9. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми	32-34

Додатки

Розділ 1. Загальні положення

Відповідно до статті 33 Закону України «Про освіту», що набрав чинності 28 вересня 2017 року, статті 1 та 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 року № 463-ІХ **освітня програма** - це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Основою для розроблення освітньої програми є Державний стандарт освіти відповідного рівня.

Освітня програма Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 28 відповідно до вимог статті 1 та 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 року № 463-ІХ **визначає**:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- перелік, зміст, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей та/або окремих предметів, дисциплін, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення ;
- очікувані результати навчання учнів, представлені в межах освітніх галузей відповідно до кожної змістової лінії;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Освітню програму побудовано з урахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості й природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту та очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності та практичної спрямованості змісту;
- наступності й перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності й достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Для реалізації мети діяльності даного закладу загальної середньої освіти освітню програму на 2021-2022 навчальний рік розроблено відповідно до таких документів:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про загальну середню освіту»;
- Закону України від 23 травня 2017 року № 2053-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»;
- Постанови КМУ від 24 липня 2019 року № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти»;

- Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»);
- Постанови КМУ від 9 серпня 2017 року № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»;
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87;
- Державного стандарту базової загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30 вересня 2020 року;
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23 листопада 2011 року;
- Типових освітніх програм, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» від 20 квітня 2018 року № 405;
- Типових освітніх програм, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» від 20 квітня 2018 року № 408;
- Типового навчального плану науково-педагогічного проекту «Інтелект України» загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2021 року № 140;
- Типового навчального плану для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року № 235 за новим Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898;
- Постанови МОЗ України від 06 вересня 2021 року № 10 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»;
- Типових освітніх програм для 1-2 класів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 08 жовтня 2019 року № 1272;
- Типових освітніх програм для 3-4 класів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 08 жовтня 2019 року № 1273;
- Освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2021 року № 140;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2018 року № 693 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 26 липня 2018 року № 814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 26 липня 2018 року № 816 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями»;

- Наказу Міністерства освіти і науки України від 13 липня 2021 року № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 02 вересня 2020 року № 1096 «Про внесення змін до методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів Нової української школи»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 8 вересня 2020 року №1115 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції 28 вересня 2020 року за № 941/35224 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 08 червня 2018 року № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2018 року № 414, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 травня 2018 року за № 582/32034 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти»;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 22 вересня 2021 року № 1/9-482 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році»;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 30 серпня 2021 року № 1/9-436 «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році»;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 28 серпня 2021 року № 1/9-433 «Про окремі питання діяльності закладів загальної середньої освіти у новому 2021/2022 навчальному році»;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2021 року № 1/9-404 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2021/2022 навчальному році»;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 23 липня 2021 року № 1/10-3101 «Щодо особливостей організації навчання»;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 1/9-332 «Методичні рекомендації щодо заповнення Класного журналу для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів»;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 02 квітня 2018 року № 1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкових класів»;
- Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394.
- Листа Міністерства освіти і науки України від 06 лютого 2008 року №1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів»;

- Листа Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 року № 1/9-332 щодо структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 128 «Про затвердження нормативів наповненості груп, класів загальноосвітніх шкіл та порядку поділу на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах»;
- Статуту школи.

Освітня програма має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1. **Спілкування державною** (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.

2. **Спілкування іноземними мовами.** Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

3. **Математична грамотність.** Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.

4. **Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій.** Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.

5. **Інноваційність.** Передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, які є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.

6. **Інформаційно-цифрова компетентність.** Впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

7. **Уміння навчатися впродовж життя.** Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх

досягнення, вибудувувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.

8. **Соціальні і громадянські компетентності.** Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.

9. **Підприємливість та фінансова грамотність.** Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Здатність до підприємницького ризику.

10. **Загальнокультурна грамотність.** Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

11. **Екологічна грамотність і здорове життя.** Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Наскрізнi лiнii

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцii ключових i загальнопредметних компетентностей, навчальних предметiв та предметних циклiв; вони враховуватимуться при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соцiально значимими надпредметними темами, якi допомагають формуванню в учнiв уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Мета наскрiзних лiнii – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителiв-предметникiв, класних керiвникiв, зрештою, усього педагогiчного колективу на досягненнi життєво важливої для учня й суспiльства мети, увиразнити ключовi компетентностi.

1. Для наскрiзної лiнii **«Екологічна безпека та сталий розвиток»** – це формування в учнiв соцiальної активностi, відповідальностi й екологічної свiдомостi, у результатi яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкiлля, усвідомлюючи важливiсть сталого розвитку для збереження довкiлля й розвитку суспiльства.

2. Метою вивчення наскрiзної лiнii **«Громадянська відповідальність»** є формування відповідального члена громади й суспiльства, який розумiє принципи й механiзми його функцiонування, а також важливiсть національної iнiцiативи. Ця наскрiзна лiнiя освоюється через колективну дiяльнiсть – дослідницькi роботи, роботи в групi, проекти тощо, яка розвиває в учнiв готовнiсть до спiвпрацi, толерантнiсть щодо рiзноманiтних способiв дiяльностi i думок.

3. Завданням наскрiзної лiнii **«Здоров'я i безпека»** є становлення учня як емоцiйно стiйкого члена суспiльства, здатного вести здоровий спiсiб життя i формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

4. Вивчення наскрізної лінії **«Підприємливість і фінансова грамотність»** забезпечить краще розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвитку лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Розділ 2. Загальний обсяг навчального навантаження

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах для 1-4 класів Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 28, які дають цілісне уявлення про зміст і структуру рівнів освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу закладу загальної середньої освіти за 5-денним навчальним тижнем.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні.

Для 1- 4-их класів передбачено варіанти навчальних планів початкової школи з українською мовою навчання. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором.

На основі навчальних планів, запропонованих Міністерством освіти і науки України, складено робочі навчальні плани на 2021-2022 навчальний рік з конкретизацією варіативної складової, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Загальнорічна кількість навчальних годин становить:

- 1-ші класи – 805 годин;
- 2-гі класи – 875 годин;
- 3-ті класи – 910 годин;
- 4-ті класи – 910 годин.

Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи) становить 3500 годин.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах для 1- 4-их класів ТЗОШ І-ІІІ ступенів № 28. Навчальні плани дають цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-их класів закладів загальної середньої освіти складає 5547,5 годин/навчальний рік:

- для 5-х класів – 1085 годин/навчальний рік;

- для 6-х класів – 1067,5 годин/навчальний рік;
- для 7-х класів – 1120 годин/навчальний рік;
- для 8-х класів – 1155 годин/навчальний рік;
- для 9-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані ТЗОШ № 28 II ступеня. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:

- для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік;
- для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладів загальної середньої освіти III ступеня.

Навчальний план школи для 10-11 класів складено за таблицею 1 Типових освітніх програм, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» від 20 квітня 2018 року № 408, і містить перелік базових предметів з експериментальними інтегрованими курсами («Історія: Україна і світ», «Природничі науки»).

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учні 10 класів обрали:

- інформатику - 2 год;
- мистецтво - 1 год;

– учні 11 класів:

- інформатику - 1 год;
- мистецтво - 2 год.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів, враховуючи освітні потреби учнів, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо, збільшено кількість годин на вивчення базових предметів, а також для вивчення профільних предметів і спеціальних курсів:

- української мови - 2 год на тиждень;
- історія : Україна і світ - 1 год на тиждень;
- іноземна мова (англійська) - 1 год на тиждень;
- іноземна мова (польська) - 2 год на тиждень;
- фінансова грамотність - 2 год на тиждень.

- у 10-11 класах виділено додаткові години (0,5 год в тиждень) на вивчення предмету „Захист України.” (Предмет „Захист України” – по 2 год в 10 і 11 класах – не належить до навчального тижневого навантаження школи).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Поділ класів на групи при вивченні української мови, англійської мови та

інформатики здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 р. за № 229/6517 (зі змінами):

- при вивченні української, англійської мови;
- при проведенні уроків з фізичної культури у 10-11-их класах (окремо для хлопців і дівчат: більше 27, але не менше 8 учнів у групі);
- при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів у 2-11-их класах ;
- при проведенні уроків з трудового навчання у 5-11-их класах (окремо для хлопців і дівчат: більше 27 учнів).

Поділ класів на групи здійснюється незалежно від того, як розподілений між окремими й інтегрованими предметами час, відведений на відповідні освітні галузі.

Погодинне співвідношення між освітніми галузями за роками навчання та загальну щорічну кількість годин за освітніми галузями встановлює базовий навчальний план початкової освіти. Тож у процесі інтеграції кількість навчальних годин, передбачених базовим навчальним планом, для вивчення кожної освітньої галузі, перерозподіляється таким чином, що їх сумарне значення не зменшується. Це відображається в типових освітніх програмах, затверджених МОН України, й в освітній програмі для 1-4-их класів даного закладу загальної середньої освіти.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394, безперервна навчальна діяльність учнів (тривалість навчальних занять) не може перевищувати: у 1-му класі - 35 хв., 2 - 4-х класах - 40 хв., 5 - 11(12) класах - 45 хв. Організація здвоєних навчальних занять і використання інших форм організації освітнього процесу, що впливають на тривалість навчальних занять, допускається за рішенням педагогічної ради закладу освіти та повинні відповідати віковим особливостям дітей.

Упродовж навчальних занять, які поєднують у собі психічне, статичне, динамічне навантаження на окремі органи і системи і на весь організм в цілому, проводяться вправи з рухової активності для зняття локального стомлення і вправи з рухової активності загального впливу. Комплекси відповідних вправ наведено у додатку 3 до цього Санітарного регламенту.

Тривалість перерв між навчальними заняттями для учнів 1 - 4-х класів рекомендується не менше 15 хв., великої перерви - 30 хв. (для прийому їжі). Замість однієї великої перерви можна влаштовувати дві перерви по 20 хв., після другого та третього навчальних занять - для учнів 1 - 4-х класів. У середині здвоєного навчального заняття необхідно організувати перерву тривалістю 10 хв. для активного відпочинку.

Розклад навчальних занять повинен враховувати оптимальне співвідношення навчального навантаження протягом тижня, а також чергування

протягом дня і тижня навчальних занять з навчальних предметів природничо-математичного, суспільно-гуманітарного циклів із навчальними предметами художньо-естетичного, фізкультурно-оздоровчого та технологічного циклів з урахуванням Гігієнічних правил складання розкладу навчальних занять наведених у додатку 7 до цього Санітарного регламенту.

Обладнання, устаткування, технічні засоби навчання (далі - ТЗН), навчально-методичні матеріали, які використовуються в освітньому процесі, повинні бути безпечними для здоров'я дітей.

При використанні ТЗН під час проведення навчального заняття потрібно чергувати види навчальної діяльності. Безперервна тривалість навчальної діяльності з ТЗН упродовж навчального заняття повинна бути: для учнів 1 класів - не більше 10 хвилин; для учнів 2 - 4 класів - не більше 15 хвилин. Після занять із застосуванням ТЗН проводяться вправи з рухової активності та вправи гімнастики для очей.

Дизайн освітнього простору спрямований на розвиток дитини та мотивацію її до **навчання**. Навчальні приміщення закладу сучасні, теплі, комфортні та відповідають санітарно-гігієнічним вимогам. Організація освітнього простору навчального кабінету здійснюється через такі осередки:

- осередок навчально-пізнавальної діяльності;
- змінні тематичні осередки;
- осередок для гри;
- осередок художньо-творчої діяльності;
- куточок живої природи;
- осередок відпочинку;
- дитяча класна бібліотечка;
- осередок учителя.

Освітній простір організований так, що вчитель може спостерігати за діяльністю дітей в усіх осередках, діти мають змогу безпечно переміщуватися і мають місце для зберігання особистих речей.

Якість проведення навчальних занять забезпечено відповідним кваліфікаційним рівнем педагогічних працівників, матеріально-технічною базою, навчально-мето дичним забезпеченням.

Розділ 3. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Робочі навчальні плани для початкової школи складено за вимогами нормативних документів Міністерства освіти і науки України:

■ для учнів 1-А,В,Д, 2-Б,Г,Д класів – за таблицею до Типових освітніх програм для 1-2 класів, розроблених під керівництвом Р.Б. Шияна, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 08 жовтня 2019 року № 1272 (додаток 1);

■ для учнів 3-В,Г, 4-А,Г класів – за таблицею до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08 жовтня 2019 року № 1273 (додаток 2);

■ для учнів 1-Б,Г, 2-А,В, 3-А,Б, 4-Б,В класів – за освітньою програмою початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2021 року № 140) (додаток 3).

Робочі навчальні плани для школи II і III ступенів складено за вимогами нормативних документів Міністерства освіти і науки України також:

- для учнів 5-А,Б,Г класів – складено за додатком 3 до Типового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня затвердженого наказу МОН України від 19.02.2021 року № 235 (додаток 4);
- для учнів 5-В,Д класів – за додатком 3 до Типового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 року № 140 (додаток 5);
- для 6-9-их класів — за таблицею 1 до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405 (додаток 9);
- для учнів 6-Б класу – за додатком 3 до Типового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 року № 140 (додаток 5);
- для 10-11-их класів — за таблицею 1 до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 408 (додатки 10, 11).

Інваріантна частина робочого навчального плану школи I ступеня представлена у повному обсязі, враховуючи вимоги Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 (чинного для 1-4-их класів).

Освітню програму для 1-4-их класів Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 28 укладено за 7 освітніми галузями.

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова, англійська мова) ставить за мету розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Здобувач освіти:

- взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду;
- висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмове та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови;
- досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань:

- виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до української мови, читання, дитячої книжки, формування пізнавального інтересу до рідного слова; прагнення вдосконалювати своє мовлення;

- розвиток мислення, мовлення, уяви, пізнавальних і літературно-творчих здібностей школярів;
- формування повноцінних навичок читання і письма, уміння брати участь у діалозі, інсценізаціях, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;
- формування вмінь працювати з різними видами та джерелами інформації;
- ознайомлення учнів із дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками;
- формування вмінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- дослідження мовних одиниць і явищ для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- залучення молодших школярів до практичного застосування умінь із різних **видів** мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях.

У початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі **змістові лінії**:

- «Взаємодіємо усно»;
- «Читаємо»;
- «Взаємодіємо письмово»;
- «Досліджуємо медіа»;
- «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія «Взаємодіємо усно» спрямована на формування в молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія «Читаємо» передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» спрямована на формування в молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» передбачає формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» спрямована на дослідження учнями мовних одиниць і явищ задля опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування в молодших школярів умінь послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя,

Змістові лінії в 1-му класі реалізуються через *інтегрований курс «Навчання грамоти»*, в 2-4-их класах – через *інтегрований курс «Українська мова»*.

Головна мета навчання **іноземної мови** полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим із віковими можливостями молодших школярів.

Початковий етап навчання іноземної мови надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Зміст навчання іноземної мови добирається відповідно до психофізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку. В 1-4-их класах важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, пояснити необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Завдання англійської мови в реалізації мети початкової загальної середньої освіти

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- спілкуватися в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати та розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- спілкуватися у письмовій формі відповідно до визначених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Під час навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;

- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн мови, що вивчається;
- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для оволодіння іноземною мовою;
- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвитку культури спілкування, встановленої в сучасному цивілізованому суспільстві;
- емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;
- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;
- готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;
- потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;
- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Математична галузь (математика) ставить за мету різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань:

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Здобувач освіти:

- досліджує ситуації і визначає проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії (плани) дій для розв'язування різноманітних задач;
- критично оцінює дані, процес та результат розв'язання навчальних і практичних задач;

- застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такі **змістовими лініями**:

- «Числа, дії з числами. Величини»
- «Геометричні фігури»
- «Вирази, рівності, нерівності»
- «Робота з даними»
- «Математичні задачі та дослідження».

Змістова лінія «Вирази, рівності, нерівності» спрямована на формування в учнів уявлень про математичні вирази — числові та зі змінною; рівності й рівняння; числові нерівності та нерівності зі змінною; про залежність результату арифметичної дії = зміни одного з її компонентів. Ця змістова лінія є пропедевтичною до вивчення алгебраїчного матеріалу.

Змістова лінія «Геометричні фігури» націлена на розвиток в учнів просторових уявлень; формування здатності розрізняти геометричні фігури за їхніми істотними ознаками; формування практичних умінь будувати, креслити, моделювати й конструювати геометричні фігури від руки та за допомогою простих креслярських інструментів. Ця змістова лінія має пропедевтичний характер.

Змістова лінія «Робота з даними» передбачає ознайомлення учнів на практично рівні з найпростішими способами виділення і впорядкування даних за певною ознакою.

Змістова лінія «Математичні задачі й дослідження» спрямована на формування в учнів здатності розпізнавати практичні проблеми, що розв'язуються із застосуванням математичних методів, на матеріалі сюжетних, геометричних і практичних задач, а також під час виконання найпростіших навчальних досліджень.

До програми кожного класу подано **орієнтовний перелік** додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Досвід математичної діяльності застосовують у вивченні інших предметів (освітніх галузей) через використання учнями математичних методів чи інших засобів для пізнання дійсності; організації та виконання міжпредметних навчальних проектів, мінідосліджень тощо.

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі («Я досліджую світ» або «Я пізнаю світ») реалізуються в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Навчальна програма «Я досліджую світ»/«Я пізнаю світ» ставить за мету особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Здобувач освіти:

- відкриває світ природи, набуває досвіду її дослідження, шукає відповіді на запитання, спостерігає за навколишнім світом, експериментує та створює навчальні моделі, виявляє допитливість та отримує радість від пізнання природи;
- опрацьовує та систематизує інформацію природничого змісту, отриману з доступних джерел, та представляє її у різних формах;
- усвідомлює розмаїття природи, взаємозв'язки її об'єктів та явищ, пояснює роль природничих наук і техніки в житті людини, відповідально поводить ся у навколишньому світі;
- критично оцінює факти, поєднує новий досвід із набутим раніше і творчо його використовує для розв'язування проблем природничого характеру;
- дбає про особисте здоров'я і безпеку, реагує на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб;
- робить аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики;
- виявляє підприємливість та поводить ся етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту;
- встановлює зв'язки між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснює значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій);
- орієнтується у знайомому соціальному середовищі, долучається до його розвитку, пояснює вплив природи та діяльності людей на нього;
- працює з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналізує зміст джерел, критично оцінює їх;
- узагальнює інформацію з різних джерел, розповідаючи про минуле і сучасне;
- представляє аргументовані судження про відомі факти та історичних осіб, а також про події суспільного життя;
- має розвинуте почуття власної гідності, діє з урахуванням власних прав і свобод, поважає права і гідність інших осіб, протидіє проявам дискримінації та нерівного ставлення до особистості;
- усвідомлює себе громадянином України, аналізує культурно-історичні основи власної ідентичності, визнає цінність культурного розмаїття;
- дотримується принципів демократичного громадянства, бере активну участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань:

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослідження, практична робота, вимірювання, систематизація,

класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критичне оцінювання побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі та суспільстві, між станом довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, залежності результату від докладених зусиль, аналіз наслідків ризикованої поведінки);

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості.

Тематичну основу курсу складають **змістові лінії**, визначені Державним стандартом початкової освіти, які охоплюють складники вищезазначених галузей в їхній інтегрованій суті, а саме:

- **«Людина»** (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

- **«Людина серед людей»** (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

- **«Людина в суспільстві»** (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

- **«Людина і світ»** (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

- **«Людина і природа»** (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Типова навчальна програма дає змогу вчителю **самостійно** обирати й формувати інтегрований та автономний спосіб подання змісту з освітніх галузей Стандарту, добирати дидактичний інструментарій, орієнтуючись на індивідуальні пізнавальні запити і можливості учнів (рівень навченості, актуальні стани потреб, мотивів, цілей, сенсорного та емоційно-вольового розвитку).

Особливого значення у дидактико-методичній організації навчання надається розкриттю його зв'язку з життям, практичному застосуванню здобутих уявлень, знань, навичок поведінки в життєвих ситуаціях. Обмеженість відповідного досвіду учнів потребує постійного залучення й аналізу їхніх вражень, чуттєвої опори на результати дослідження об'єктів і явищ навколишнього світу.

Педагогічна стратегія, яка опирається на наслідувальні механізми у розвитку пізнавальних процесів молодших школярів, передбачає пріоритетне використання зразків, алгоритмів, поетапного контролю й корекції, тепер збагачується **полісенсорним підходом**, що зумовлює **дослідницьку поведінку**

учнів, сприйняття ними властивостей і якостей предметів та явищ природного і соціального оточення, спрямовуються у сферу пошукової діяльності.

На основі Типової програми вчитель може створювати різні варіанти інтегрованої програми за таким **алгоритмом**:

- визначення цілей навчання;
- створення картки понять із інших предметів (асоціативної павутинки, курсів, галузей, які допоможуть досягти цілей);
- структурування програми за темами;
- вибір діяльності учнів, яка забезпечить інтегроване навчання;
- розроблення показників досягнення очікуваних результатів.

Засоби інтеграції в реалізації програми «Я досліджую світ»/«Я пізнаю світ» передбачають залучення учнів до практичного виконання різноманітних завдань дослідницького характеру, як от:

- **дослідження-розпізнавання** (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне — відмінне, до якого цілого воно належить);
- **дослідження-спостереження** (Як воно діє? Що з ним відбувається? Для чого призначене?);
- **дослідження-пошук** (запитування, передбачення, встановлення часової і логічної послідовності явищ, подій; встановлення причинно-наслідкових зв'язків (Чому? Як? Від чого залежить? З чим пов'язано?), догадка, висновок-узагальнення).

Інформатична освітня галузь (інформатика) починає реалізуватися з 2-го класу та ставить за мету різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Технологічна освітня галузь (в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» або «Я пізнаю світ») ставить за мету розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- виховання естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-прикладному мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в матеріалах;
- вироблення навичок застосування традиційних та сучасних технологій, раціонального використання матеріалів;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Здобувач освіти:

- втілює творчий задум у готовий виріб;

- дбає про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто його оточує;
- ефективно використовує природні матеріали, дбаючи про навколишній світ;
- практикує і творчо застосовує традиційні та сучасні ремесла.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими **змістовими лініями**:

- «Інформаційно-комунікаційне середовище»;
- «Середовище проектування»;
- «Середовище техніки і технологій»;
- «Середовище соціалізації».

Змістова лінія «Інформаційно-комунікаційне середовище» охоплює вивчення питань гармонійного поєднання функціональності та естетичності у виробах; пошук та опрацювання тематичної інформації у взаємодії з іншими; дослідження природних, штучних і синтетичних матеріалів; розрізнення та читання графічних зображень; конструювання виробів із готових деталей.

Змістова лінія «Середовище проектування» спрямована на реалізацію творчого потенціалу учнів, створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; дизайнерське проектування-моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їхніми властивостями; читання інструкційних карток із зображеннями для поетапного виготовлення виробу.

Змістова лінія «Середовище техніки і технологій» передбачає формування навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними інструментами та пристосуваннями; поетапне виготовлення виробів із використанням традиційних та сучасних технологій; раціональне використання матеріалів.

Змістова лінія «Середовище соціалізації» спрямована на формування здатності оцінювати та презентувати результати проектно-технологічної діяльності, обговорювати їх із іншими; ефективно використовувати створені вироби; долучатися до благочинної діяльності; виконувати трудові дії в побуті для самообслуговування та якісного облаштування життєвого простору.

Розподіл навчальних годин за темами, добір об'єктів праці вчитель визначає самостійно, враховуючи умови навчання та педагогічну доцільність.

Мистецька освітня галузь (мистецтво) ставить за мету всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Мистецька освітня галузь реалізується через інтегровані предмети вивчення за окремими видами мистецтва: «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» або «Мистецтво», де відбудеться реалізація упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**, які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та

розкривають основну місію загальної мистецької освіти:

- «Художньо-творча діяльність»;
- «Сприймання та інтерпретація мистецтва»;
- «Комунікація через мистецтво».

Здобувач освіти:

- виявляє художньо-образне, асоціативне мислення в художньо-творчій діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва;
- пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи емоційно-чуттєвого досвіду, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва;
- пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Змістова лінія «Художньо-творча діяльність» націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне освоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля.

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» спрямована на пізнання цінностей, що відображають твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення.

Реалізація **змістової лінії «Комунікація через мистецтво»** націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними власного «Я» (власних мистецьких досягнень і можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і власні досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема у різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо, а також розвиток уявлень про можливість і способи регулювання емоційного стану завдяки мистецтву.

Опанування учнями мистецтва у початковій школі ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного, ігрового та інтегративного підходів.

Мистецтво сприяє формуванню ключових компетентностей, зокрема під час:

- усного висловлювання вражень від мистецтва; за допомогою коментування дорослого й оцінювання власної художньо-творчої діяльності (вільне володіння державною мовою/ здатність спілкуватися рідною);
- елементарних розрахунків (наприклад, для встановлення пропорцій, визначення метру, запису ритму тощо) (математична компетентність);
- спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва (компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність);
- самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення (інформаційно-комунікаційна компетентність);
- формування вміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва (навчання впродовж життя);

- співпраці з іншими, зокрема участі у мистецьких заходах, прикрашанні середовища для друзів, сусідів; вияву відповідальності за особистий і колективний результат; використання мистецтва для отримання задоволення (впливу на власний емоційний стан) (громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей);
- опанування народних традицій, мистецтва рідного краю; толерантного ставлення до мистецтва різних народів (культурна компетентність);
- проявів творчої ініціативи та намагання її реалізувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); презентації результатів власних мистецьких досягнень (підприємливість та фінансова грамотність);
- виявлення бажання впроваджувати нові ідеї (інноваційність).

Фізкультурна освітня галузь (фізична культура) ставить за мету всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Здобувач освіти:

- регулярно займається руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонструє рухові вміння й навички та використовує їх у різних життєвих ситуаціях:
 - добирає фізичні вправи для підвищення рівня фізичної підготовленості;
 - керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного задоволення; гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань:

- виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;
 - формування в учнів здатності володіти різними способами рухової діяльності; виконувати фізичні вправи; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами; основ початкової хореографічної підготовки;
 - розвиток у молодших школярів здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;
 - використання різних способів пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, зокрема за допомогою інформаційно-комунікативних технологій і критичного мислення;
 - формування в учнів здатності творчо застосовувати набутий досвід із фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення, розвинути почуття ритму, хореографічну виразність, координацію :

- розвиток у молодших школярів здатності використовувати навички самоконтролю і самооцінювання свого фізичного стану, дотримуватися санітарно-гігієнічних правил та безпечної поведінки під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;

- розвиток в учнів здатності спілкуватися і взаємодіяти з дорослими й однолітками, співпрацювати та досягати спільних командних цілей у спортивно-ігровій діяльності, використовувати термінологічний апарат із фізичної культури рідною мовою під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;

- виховання в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до занять фізичною культурою та спортом, здатності добирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей із урахуванням індивідуальних можливостей, бажання керуватися правилами безпечної і чесної гри, вміння боротися, вигравати і програвати; формування зацікавленості досягненнями українських спортсменів на Олімпійських іграх та інших спортивних змаганнях;

- виховувати художній смак, вміння сприймати мистецтво танцю.

Зазначена мета реалізується за такими змістовими лініями:

- «Рухова діяльність»;
- «Ігрова та змагальна діяльність».

Змістова лінія «Рухова діяльність» передбачає формування в молодших школярів уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, способів рухової та ігрової діяльності, спрямованих на фізичний розвиток, зміцнення здоров'я; умінь і навичок володіння різними способами рухової діяльності; здатності виконання вправ основної гімнастики, організаційних вправ, елементів акробатики, вправ корегувальної спрямованості та тих, що пов'язані з незвичним положенням тіла у просторі, ходьбою, бігом, танцювальними кроками, лазінням і перелізанням, стрибками; навичок володіння м'ячем. Спрямована на розвиток фізичних якостей та формування правильної постави й профілактику плоскостопості.

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність» передбачає виховання в молодших школярів ініціативності, активності та відповідальності під час рухливих і спортивних ігор за спрощеними правилами; забезпечення усвідомлення важливості співпраці в ігрових ситуаціях; формування вміння боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю сприймати поразку, контролювати емоції, організувати свій час і мобілізувати ресурси, оцінювати власні можливості під час ігрової та змагальної діяльності, виконувати різні ролі в ігрових ситуаціях, відповідати за власні рішення, користуватися перевагами і визнавати недоліки в тактичних діях у різних видах спорту, планувати та реалізувати спортивні проекти (турніри, змагання тощо); формування умінь і навичок виконання естафет.

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через *навчальний предмет «Фізична культура»*.

Перелік освітніх галузей для 6-9-х класів:

- мови і літератури;
- суспільствознавство;
- мистецтво;
- математика;

- природознавство;
- технології;
- здоров'я і фізична культура.

Перелік освітніх галузей для 5-А,Б,Г класів:

- мовно-літературна;
- математична;
- природнича;
- соціальна і здоров'язбережувальна;
- громадянська та історична;
- інформатична;
- технологічна;
- мистецька;
- фізична культура.

Природничі науки в 10-11-их класах.

Варіативна складова робочого навчального плану

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688) варіативний складник Базового навчального плану початкової освіти для класів (груп) з українською мовою навчання може використовуватися як додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курси за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Зміст варіативної складової робочого навчального плану визначено на основі всебічного аналізу діяльності навчального закладу, особливостей класів, індивідуальних та групових потреб учнів та їх батьків, наявності кваліфікованих кадрів, соціального запиту інфраструктури регіону, матеріально-технічного забезпечення.

З метою посиленого вивчення української мови в 1-4-их класах додано на вивчення української мови по 1 годині на тиждень у 1-А,В,Д, 3-А,Б,В,Г, 4-А,Б,В,Г класах за рахунок годин варіативної складової. Також по 1 годині на тиждень додано на вивчення англійської мови у 1-Б,Г класах.

Економічна компетентність є кінцевою метою економічної освіти та економічного виховання особистості, оскільки включає в себе як теоретичне підґрунтя здійснення економічної діяльності певного роду та практичні навички, так і ментальні особливості здійснення такої діяльності, що у сукупності свідомо та підсвідомо застосовуються людиною при прийнятті будь-якого рішення, спрямованого на вирішення будь-якого економічного (господарського) питання.

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 09.08.2021 року № 1/9-404 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2021/2022 навчальному році» (<https://goo.gl/Zgfw1C>) у 2-Б,Г,Д класах впроваджуватиметься програма курсу за вибором Кашуби Л. В. «Навчальна програма «Цікава економіка» (Програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 1) – Лист ІМЗО від 02.07.2019 № 22.1/12-Г-528.

Програма навчального курсу «Цікава економіка» з початкових основ економічних знань розроблена відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти та ґрунтується на положеннях Концепції загальної середньої освіти. Це перший етап цілісного проекту економічної освіти в Україні.

Мета початкового курсу навчання економіки в початковій школі — сприяти формуванню в учнів потреби до пізнання світу і людини в ньому як біологічної та соціальної істоти; формуванню економічного мислення і вихованню культури поведінки в умовах ринкового суспільства; засвоєнню духовних цінностей у різноманітних сферах: комунікативній, пізнавальній, екологічній, моральній, діяльнісно-вольовій, емоційній, естетичній.

Реалізація цієї мети можлива за умови розв'язання таких аспектів: **понятійно-економічного, морально-етичного та розвитку початкового економічного мислення** молодших школярів.

Понятійно-економічний аспект ознайомлює учнів з поняттями, близькими їх життєвому досвідові, які відповідають віковим можливостям.

Морально-етичний аспект містить оцінку економічних понять, відносин, стимулює формування раціональної та морально виправданої економічної поведінки з позиції етичного спрямування.

Окреслено цілі пропонованої програми - це освітні, розвивальні, виховні. Розв'язання їх можливе за реалізації таких конкретних завдань:

- ознайомлення молодших школярів з основами економічних істин, понять, категорій, явищ, процесів, про які вони дізнаються з навколишнього життя, зі світом людей, їхніми потребами та способами задоволення цих потреб;
- зацікавлення учнів з доступними для них економічними взаємозв'язками;
- набуття початкових практичних навичок культури споживання в умовах ринкових відносин;
- створення бази для подальшого вивчення економіки;
- формування конкурентоспроможної особистості.

Програма зорієнтована на активне використання діяльнісного підходу до навчання учнів. Значна роль у ній відводиться методам активного навчання, які прогнозують розвиток у школярів здібностей спостерігати, порівнювати, аналізувати і зіставляти, встановлювати зв'язки, пояснювати характер побаченого; класифікувати, робити узагальнення та висновки тощо.

Варіативна складова робочого навчального плану для 5-9 класів, враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів. Години варіативної складової розподілені таким чином:

- у 5-А,Б,Г класах, які працюють за новим Державним стандартом базової середньої освіти НУШ, відводиться по 2 години на тиждень для вивчення другої іноземної мови (польська) ;

- у 8 класах відводиться 1 год на тиждень для вивчення курсу «Фінансова грамотність»;

- у 9 класах відводиться 0,5 год на тиждень для вивчення курсу за вибором «Початкова військова підготовка»;

З метою посилення предметів інваріантної складової:

- у 6-их класах виділено по 0,5 годині на тиждень на вивчення української мови;

- у 7-их класах виділено по 0,5 годині на тиждень на вивчення української мови;

- у 9-их класах виділено по 0,5 годин на тиждень на вивчення географії, ПВП;

- у межах галузі «Суспільствознавство» в 5-му класі вивчається курс «Вступ до історії», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України» (надано гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» від 07 червня 2017 року № 804).

Облік занять з курсу за вибором може здійснюватися на сторінках класного журналу або в окремому журналі тільки за рішенням педагогічної ради закладу загальної середньої освіти.

Факультативи, групові та індивідуальні заняття проводяться для окремих учнів, чи груп учнів. При цьому зазначається з яких навчальних предметів інваріантної складової вони проводяться. У класному журналі (у випадку відсутності вільних сторінок - в окремому журналі) зазначається склад групи, яка відвідує факультативні заняття з предметів, та ведеться облік відвідування.

В умовах інклюзивного середовища навчання дітей з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до особливостей, що зазначені в індивідуальній програмі розвитку та з використанням індивідуального навчального плану та індивідуальної навчальної програми кожної дитини з особливими освітніми потребами.

При створенні класу з інклюзивним навчанням на окремому аркуші (без грифу затвердження) складається індивідуальний навчальний план для дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням рекомендацій комунального закладу «Інклюзивно-ресурсного центру № 1» Тернопільської міської ради та за участю батьків.

Індивідуальний навчальний план розробляється на основі Типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку педагогами (в тому числі дефектологами), які беруть безпосередню участь в навчально-виховному процесі, за участі батьків дитини, і затверджується керівником закладу.

Індивідуальний навчальний план визначає перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета за роками навчання, а також тижневу кількість годин. В індивідуальному навчальному плані передбачається від 3 до 6 годин на тиждень для проведення корекційно-розвиткових занять, а також додаткові години на індивідуальні і групові заняття, курси за вибором, факультативи тощо.

На офіційному веб-сайті МОН на сторінці «Освіта дітей з особливими потребами» розміщені навчальні плани, програми для дітей з особливими потребами (за нозологіями), програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з психо-фізичними порушеннями (за нозологіями).

Розділ 4. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які мають реалізовуватись у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Розділ 5. Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні

на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях-практикумах. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні

виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ 6. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формульовального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Згідно статті 17 «Оцінювання результатів навчання учнів та їх атестація» (Закон України «Про повну загальну середню освіту») кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формульовальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

Формульовальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти.

Оцінювання результатів навчання учня з особливими освітніми потребами в закладах освіти здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів у 1-2 класах має формульовальний характер, здійснюється вербально, на суб'єктних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю і самооцінювання.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Здійснення формувального оцінювання орієнтує вчителя на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Воно розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно.

Орієнтирами для здійснення формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до першого циклу навчання (1-2 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі.

При цьому особливості дитини можуть впливати на темп навчання, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для:

- ✓ організації постійного спостереження за динамікою формування певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, та особистим розвитком учня;
- ✓ обговорення навчального поступу з учнями та їхніми батьками або особами, які їх замінюють;
- ✓ формувального (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання.

Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання у першому класі має місце лише в кінці навчального року і проводиться з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Форми і види перевірок для проведення завершального оцінювання учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Формувальному оцінюванню підлягає процес навчання учня, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату. Метою такого оцінювання є формування у дитини впевненості в собі, в своїх можливостях; відзначення будь-якого успіху; акцентування уваги на сильних сторонах, а не на поминках; діагностування досягнення на кожному з етапів навчання; адаптування освітнього процесу до здатностей дитини; виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню; стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; запобігання побоюванням помилитися.

Формувальне оцінювання має мотивувати і надихати дитину на навчальну діяльність, вияв власних здобутків та сприяти формуванню навичок застосування знань і умінь при виконанні практико орієнтованих завдань.

Невід'ємним складником оцінювальної діяльності є вироблення в учнів здатності самостійно оцінювати власний прогрес. Для організації самоконтролю можна використовувати різноманітні листки самооцінювання, оформлені у цікавий для дітей спосіб. Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі

оцінювання кожної виконаної роботи має орієнтувати їх на успіх, підтримувати й надихати на саморозвиток і вдосконалення. Таким чином виявляється формувальний характер контролю та оцінювання особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей.

Документами, які свідчать про результати навчання учнів і підтверджують факт досягнення ними очікуваних результатів, є робочі зошити учнів, робочі аркуші з виконаними роботами, зошити для діагностувальних робіт, учнівські портфоліо. Зошити для діагностувальних робіт, учнівські портфоліо рекомендовано зберігати у школі.

Підсумкове завершальне оцінювання навчальних досягнень учнів передбачає узагальнення інформації про їхній навчальний поступ протягом навчального року, при цьому не передбачає проведення окремих діагностувальних робіт. Результати підсумкового завершального оцінювання учитель визначає на основі власних педагогічних спостережень, результатів тематичного оцінювання, аналізу учнівських портфоліо та фіксує у свідоцтвах досягнень.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку у разі переведення його на наступний рік навчання.

У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про навчальний поступ учня/учениці у школі протягом навчального року з усіх предметів вивчення за показниками, які відповідають визначеним типовою освітньою програмою очікуваним результатам навчання, та надає рекомендації щодо подальшого навчання. Документ підписують учитель і батьки. Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в школі.

Інформація про формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчання учня є конфіденційною. Вона обговорюється лише під час індивідуальних зустрічей учителя з учнем/ученицею та його/її батьками або консультацій з фахівцями, які беруть участь у розробленні індивідуальної траєкторії розвитку учня.

Розділ 7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Розділ 8. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (згідно ст. 12 Закону України «Про освіту») з урахуванням досягнень попереднього етапу розвитку здобувачів освіти. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього самого навчального року.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Розділ 9. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виконання освітніх програм школи на 2021-2022 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріантної частини, курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх основних і додаткових програм у єдину освітню програму. Це дозволяє одержати запланований якісний результат освіти – «модель» випускника Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 28.

Перелік модельних навчальних програм для учнів 5 пілотних класів базової середньої освіти (ІІ ступеня), які обрав заклад (затверджені наказом МОН України від 10.08.2021 року № 898):

1. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.).

2. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Яценко Т.О., Тригуб І.А.).

3. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).

4. Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П.,

Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).

5. Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.).

6. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.).

7. Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.).

8. Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.).

9. Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.).

10. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.).

11. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л. Г).

12. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші).

**Перелік навчальних програм
для учнів 6-9 класів базової середньої освіти (II ступеня)
(затверджені наказами МОН України від 07.06.2017 року № 804
та від 23.10.2017 року № 1407)**

№з/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Англійська мова
4.	Зарубіжна література
5.	Історія України
6.	Всесвітня історія
7.	Основи правознавства
8.	Образотворче мистецтво
9.	Музичне мистецтво
10.	Мистецтво
11.	Математика
12.	Біологія
13.	Географія

14.	Фізика
15.	Хімія
16.	Трудове навчання
17.	Інформатика
18.	Фізична культура
19.	Основи здоров'я
20.	Природознавство

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня
(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 року № 1407
та від 24.11.2017 року № 1539)**

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Українська література	Рівень стандарту
3.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
4.	Іноземні мови	Рівень стандарту
5.	Історія: Україна і світ (інтегрований курс)	Рівень стандарту
6.	Громадянська освіта	Рівень стандарту
7.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
8.	Природничі науки (експериментальний інтегрований курс, чотири навчальні програми <i>проект 2</i> – авторський колектив під керівництвом Т.Засекіної)	Рівень стандарту
9.	Фізична культура	Рівень стандарту
10.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
Вибірково-обов'язкові предмети		
11.	Інформатика	Рівень стандарту
12.	Мистецтво	Рівень стандарту
Профільні предмети і спеціальні курси		
13.	Фінансова грамотність	Рівень стандарту
14.	Польська мова	Рівень стандарту
15.	Основи сім'ї	Рівень стандарту

Освітня програма на 2021-2022 навчальний рік Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 28 передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

складено за таблицею
до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна,
затвердженої наказом МОН України
від 08 жовтня 2019 року № 1272

Навчальний план для 1-А, В, Д, 2-Б, Г, Д класів
Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 28
Тернопільської міської ради Тернопільської області

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень	
		1-А, В, Д	2-Б, Г, Д
Мовно-літературна	Українська мова	5 + 1	5
	Англійська мова	2	3
Математична	Математика	3	3
Мовно-літературна	 Я досліджую світ	2	2
Математична		1	1
Природнича		2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична		1	1
Технологічна		1	1
Інформатична		-	1
Мистецтво		Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура*	3	3
	Усього	19 + 3 + 1	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-	1
Початки економіки		-	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

складено за таблицею
до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна,
затвердженої наказом МОН України
від 08 жовтня 2019 року № 1273

Навчальний план для 3-В, Г, 4- А, Г класів
Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 28
Тернопільської міської ради Тернопільської області

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень	
		3-В, Г	4- А, Г
Мовно-літературна	Українська мова	5 + 1	5 + 1
	Англійська мова	3	3
Математична	Математика	4	4
Мовно-літературна	 <u>Я досліджую світ</u>	2	2
Математична		1	1
Природнича		2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична		1	1
Технологічна		1	1
Інформатична		Інформатика	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура*	3	3
	Усього	22 + 3 + 1	22 + 3 + 1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

складено за додатком 2
до наказу МОН України
від 03 лютого 2021 року № 140

Навчальний план для 1-Б, Г, 2-А, В, 3-А, Б, 4-Б, В класів
Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 28
Тернопільської міської ради Тернопільської області,
що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень			
		1-Б, Г	2-А, В	3-А, Б	4-Б, В
Мовно-літературна	Українська мова	6	6	6	6
	Англійська мова	2+1	3	3	3
Математична	Математика	3	4	4	4
Мовно-літературна	 Я пізнаю світ	1	1	1+1	1+1
Математична		1	1	1	1
Природнича		2	2	2	2
Соціальна і здоров'язберезувальна Громадянська та історична		1	1	1	1
Технологічна		1	1	1	1
Фізкультурна		1	1	1	1
Мистецька		1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна*	Фізична культура	2	2	2	2
Усього		20+2+1	22+2+1	23+2+1	23+2+1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		20	22	23	23
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	25	26	26

* Години, передбачені для фізичної культури (предмети «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.) та «Фізична культура» (2 год/тижд.), не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Додаток 4
складено за додатком 3 до Типового навчального плану
загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня
затвердженого наказу МОН України
від 19.02.2021 року № 235

Робочий навчальний план для 5-А,Б,Г класів
Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів №28
Тернопільської міської ради Тернопільської області,
які працюють за новим Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженого
постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Освітня галузь	Орієнтовний перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Рекомендована к-сть год на тиждень у класі
		5 -А,Б,Г кл.
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1
	Іноземна мова (англ.)	4
	Друга іноземна мова (пол.)	2
Довідково		
Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Мовно-літературна»:		
рекомендована		11
мінімальна		10
максимальна		13
Резерв навчальних годин (різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин) освітньої галузі «Мовно -літературна»		1
Математична	Математика	5
Довідково		
Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Математична»:		
рекомендована		5
мінімальна		4
максимальна		6
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Математична»		1
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»*/	2
Довідково		
Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Природнича»:		
рекомендована		2
мінімальна		1,5
максимальна		3
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Природнича»		0,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1,5
Довідково		
Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна»:		

	рекомендована	1,5
	мінімальна	1
	максимальна	3
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна»		0,5
Громадянська та історична	Інтегрований курс: Вступ до історії України та громадянської освіти	1
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична»:		
	рекомендована	1
	мінімальна	1
	максимальна	2
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Громадянська та історична»		-
Інформатична	Інформатика	1,5
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Інформатична»:		
	рекомендована	1,5
	мінімальна	1
	максимальна	2
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Інформатична»		-
Технологічна	Технології	2
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Технологічна»:		
	рекомендована	2
	мінімальна	1
	максимальна	3
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Технологічна»		1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Мистецька»:		
	рекомендована	2
	мінімальна	1
	максимальна	3
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Мистецька»		1
Фізична культура	Фізична культура	3
	Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються	
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		26+ 3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення <u>пол.мови.</u> індивідуальних консультацій та групових занять		2
Гранично допустиме навчальне навантаження		28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+ 3

**Робочий навчальний план для 5- В,Д, 6-Б класів
Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 28
Тернопільської міської ради Тернопільської області,
які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	5 -В,Д кл.	6-Б кл.
Українська мова	4	4
Українська література	1,5	1,5
Іноземна мова (англійська)	5	5
Друга іноземна мова (польська)	2	2
Зарубіжна література	0,5	0,5
Математика	6	6
Алгебра	-	-
Геометрія	-	-
Природознавство. Моя планета Земля	2	-
Природознавство. Твої фізичні відкриття	1	1
Біологія	-	2
Географія	-	2
Фізика	-	-
Хімія	-	-
Навчаємося разом	2	2
Історія України	1	1
Всесвітня історія	-	1
Правознавства	-	-
Мистецтво	1	1
Технології	1	1
Інформатика	1	1
Фізична культура**	3	3
Додатковий години* на профільні предмети, окремі базові предмети спеціальні курси та індивідуальні заняття	-	-
Разом	<u>28 + 3</u>	<u>31+3</u>
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	31
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	31	34

**Робочий навчальний план для 5-9-х класів
Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів №28
Тернопільської міської ради Тернопільської області**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		6 а,в,г,д	7 а,б,в,г.	8 а,б,в,г.	9 а,б,в
Мови і літератури	Українська мова	3,5+0,5	2,5+0,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	1	1
Математика	Математика	4	-	-	-
	Алгебра	-	2	2	2
	Геометрія	-	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	1,5+0,5
	Фізика	-	2	2	3
	Хімія	-	1,5+0,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3
Разом		26,5+3+0,5	28+3+1	28,5+3	30+3+0,5
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3	1,5	3	2,5
-фінансова грамотність		-	-	1	-
Курс за вибором початкова військова підготовка		-	-	-	0,5
Факультативи за окремим наказом		3	1,5	2	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30+3	30,5+3	31,5+3	31,5+3

Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Примітка: Предмет „Захисник України” (0,5 год.) в 9 кл. не належить до навчального тижневого навантаження школи.

**Робочий навчальний план для 10-А,Б класів
Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 28
Тернопільської міської ради Тернопільської області
(з експериментальними інтегрованими курсами)**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
	10 –А,Б кл.
Базові предмети¹	23,5 +4+0,5
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова (англ. мова)	2+1
Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)	3+1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3
Природничі науки (експериментальний інтегрований курс)	4
Фізична культура ⁴	3
Захист України	1,5+0,5
Профільні предмети і спеціальні курси¹	5
Фінансова грамотність	2
Польська мова	2
Основи сім'ї	1
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3
Інформатика	2
Мистецтво	1
Разом	28,5+4,5
Додаткові години на окремі предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття	2
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33
Усього фінансується	38

Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Примітка: Предмет „Захист Вітчизни” (2 год.) не належить до навчального тижневого навантаження школи.

**Робочий навчальний план для 11-А класу
Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №28
Тернопільської міської ради Тернопільської області
(з експериментальними інтегрованими курсами)**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
	11-А кл.
Базові предмети¹	21,5 +4+0,5
Українська мова	2+2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова (англ. мова)	2+1
Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)	3+1
Громадянська освіта	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3
Природничі науки (експериментальний інтегрований курс)	4
Фізична культура ⁴	3
Захист України	1,5+0,5
Профільні предмети і спеціальні курси	7
Фінансова грамотність	2
Польська мова	2
Основи сім'ї	1
Вакансія	2
Профільні предмети і спеціальні курси	3
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3
Інформатика	1
Мистецтво	2
Разом	29,5+4,5
Додаткові години на окремі предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття	2
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33
Усього фінансується	38

Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Примітка: Предмет „Захист України” (2 год.) не належить до навчального тижневого навантаження школи.